

Juridiska fakultetskansliet

Arbetsmarknadsdepartementet

Remissvar över betänkandet Översyn av entreprenörsansvaret (SOU 2023:26)

Juridiska fakultetsnämnden har fått möjlighet att yttra sig över betänkandet *Översyn av entreprenörsansvaret* (SOU 2023:26).

Sammanfattning

Fakultetsnämnden anser, i motsats till utredningen, att det finns anledning att utvidga entreprenörsansvaret till att omfatta hela arbetsmarknaden och att utredningens förslag att inte göra det har en negativ effekt för jämställdheten mellan män och kvinnor.

1) Entreprenörsansvaret bör utvidgas till att omfatta hela arbetsmarknaden.

I utredningen konstateras att entreprenörsansvarslagen har varit ett effektivt instrument för att motverka arbetslivskriminalitet i bygg- och anläggningsbranschen (s. 10 i utredningen), att lagen sannolikt har bidragit till mer ordning och reda (s. 11 i utredningen) och att lagen inte haft några påtagliga negativa konsekvenser (s. 11 f. i utredningen). Trots de positiva effekter som utredningen konstaterar att lagen har haft så föreslås inte att entreprenörsansvaret utvidgas. Fakultetsnämnden uppfattar det som att utredningen i denna del huvudsakligen grundar sin slutsats på en tolkning av kommittédirektivet som innebär att utredningens uppdrag var att utreda till vilka branscher som entreprenörsansvaret eventuellt skulle utvidgas (s. 18 i utredningen) och att det är svårbedömt att göra en sådan branschspecifik bedömning (s. 19 i utredningen).

Fakultetsnämnden anser att det, mot bakgrund av entreprenörsansvarets positiva effekt, finns starka skäl att inte låta entreprenörsansvaret vara begränsat till specifika branscher utan att det bör utvidgas till att gälla på hela den svenska arbetsmarknaden. En sådan utvidgning skulle, som utredningen också påpekar, innebära att det inte uppstår några gränsdragningsproblem för att avgöra vad som är arbete i byggsektorn (s. 18 f. i utredningen). Fakultetsnämnden vill också erinra om att det i lag 2013:644 om rätt till lön och annan ersättning för arbete utfört av en utlänning som inte har rätt att vistas i Sverige finns ett entreprenörsansvar som gäller för hela arbetsmarknaden för den speciella situation att arbete har utförts utan tillstånd. Mot denna bakgrund anser Fakultetsnämnden att det finns grundläggande rättvise- och jämställdhetsskäl såväl som

Juridiska fakultetsnämnden

lagtekniska skäl som talar för att samma arbetstagar skyddsregler ska gälla på hela arbetsmarknaden oavsett bransch.

Att det underliggande problemet hittills har varit mest uppmärksammat i byggbranschen kan inte tas till intäkt för att problemet är isolerat till den branschen. Det är fullt möjligt att problem med långa entreprenadkedjor i framtiden uppstår i andra branscher. För att undvika att samma, eller liknande problem uppstår i andra branscher är det rimligt att utvidga ett fungerande system om entreprenörsansvar att gälla på hela arbetsmarknaden. Enligt Fakultetsnämndens uppfattning finns det därför anledning att särskilt framhålla att ett utvidgat entreprenörsansvar även skulle vara ett verktyg mot arbetslivskriminalitet. Också ur det perspektivet framstår en utvidgning av entreprenörsansvaret som angeläget.

2) Förslaget riskerar att leda till olika villkor i mans- respektive kvinnodominerade branscher. I kommittédirektivet ges utredaren i uppdrag att analysera förslagen ur ett jämställdhetsperspektiv. Utredningen anger i avsnitt 10.7 att "[b]ygg och anläggningsbranschen hör till de branscher som får anses vara mansdominerade, vilket innebär att ändringar i entreprenörsansvarslagen i praktiken kan förväntas påverka män i högre utsträckning än kvinnor". Därefter anges att "[f]örslagets utformning bedöms dock inte i sig få några konsekvenser när det gäller jämställdheten mellan kvinnor och män". Fakultetsnämnden ifrågasätter denna slutsats mot bakgrund av att utredningen har föreslagit att entreprenörsansvaret ska utvidgas till bemanningsanställda inom byggbranschen men inte till andra branscher. Entreprenörsansvarslagen får anses innebära ett bättre löneskydd för de arbetstagare som omfattas. Att entreprenörsansvarslagen bara omfattar en mansdominerad bransch och inte kvinnodominerade branscher innebär att det finns olika löneskydd för mans- respektive kvinnodominerade yrken. En utvidgning av entreprenörsansvaret till hela arbetsmarknaden skulle motverka denna olyckliga jämställdhetskonsekvens eftersom även kvinnodominerade branscher skulle komma att omfattas. Fakultetsnämnden anser följaktligen att utredningens jämställdhetsanalys inte på ett rättvisande sätt tar hänsyn till de konsekvenser som förslaget kan tänkas få för jämställdheten mellan män och kvinnor.

Remissvaret har på fakultetsnämndens uppdrag beslutats av dekanus, professor Jessika van der Sluijs. Yttrandet har beretts av universitetslektor Erik Sinander. Föredragande har varit Sandra Persson. Yttrandet har expedierats av Juridiska fakultetskansliet.

Jessika van der Sluijs

Sandra Persson